

Előfizetési árak:

postán vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre. 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor.

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy ☐ cm. területen-
ként 8 fillér.Nyílttér és magán-
érdekű közlemények
soronként 40 fillér.Megjelenik
minden nap, az ün-
nepek és vasárnapok
kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Társadalmi egység.

Debreczen, május 9.

(K—cz.) Mostanság szokásba jött, hogy mindazért, a mi rossz, a mi bántó és bosszantó — a társadalmat teszszük felelőssé. Mivel pedig a társadalom egyesekből áll és az egyesek egyáltalában nem veszik magukra a társadalom hibáit, fogyatkozásait és bűneit, marad minden a régiben, anélkül, hogy a helyzet javulna.

Ez így kétségkívül nem jó dolog. Elvégre is a magyar társadalom erős és alapjában egészséges. Tiszta, világos nézetei vannak a hazaszeretetről, a becsületről, a kötelességekről. Egyetlenegy hibája azonban akadályozza az erők egyesülését és a kötelességeknek a gyakorlati életbe való átvitelét. Ez a hibája a széthuzás, a mesterségesen alakított kasztok, egyszóval a társadalmi egység hiánya. Sok a munkás kéz, a jóakaró szív, de sehol sem látható karöltve haladás, egyöntetű munka s az elmének egy célra törekvő, közös, vezető eszméje. Ember és ember közt nálunk még mindig megvannak az elválasztó vonalak, amelyeken való átlépést egyik is, másik is veszedelmesnek tartja tekintélyére. A demokratikus eszmének csak felfelé

hódolunk, lefelé azonban arisztokraták vagyunk. A derekunk hajlik, ahol érdekünk kívánja, de fajunkhoz nem illő gőg szállja meg lelkünket, valahányszor nem hatalmasabbakkal állunk szemközt. A munka értékét nem igen becsüljük meg embertársunkban s nagyobb, értékesebb ajánlat egy-egy tiszta telekkönyvi kivonat a becsületes és önfeláldozó munkásságnál. Egy nemesi előnév birtokosa előtt, ha még oly gyarló is az illető, kalapot emelünk, de a becsületes munkában megkérgesült kéztől huzódunk. Az ótágu koronát *erénynek* tekintjük, megelégedve arról, hogy az igazi nemességet ma már nem az örökös címerek adják, hanem a becsületes munka, a lélek nemessége, az akarat tisztasága, az egyenes szív különböző alakban való megnyilatkozása.

Mig ezeket meg nem érti társadalmunk, addig nem is lesz *egyeséges* s nem is fog gyorsan alkotó, teremtő munkára vállalkozhatni. Egy-egy nagy eszme ugyan szőnyegre kerül, de azt csakhamar megöli a közönyösség, mely a magyar társadalomban kiszámított rendszeren alapszik, mely rendszer minden képzettségi fokhoz alkalmazkodni tud és minden elmet fogva tart. Ez a közöny, melyet nagygyá

növelt nálunk a társadalmi erők széthuzása, veszedelmesebb annál az állapotnál, melynek a történelem tanúsága szerint az abderitók voltak hű követői. A *tétlenség* ugyanis csak hervaszt, de a *közöny* öl, főleg ha ez a gőg édes gyermeke.

Társadalmi *egységet* csak demokratikus eszmék teremthetnek. Előre le kell döntenünk a társadalmi előítéleteket, előtérbe kell helyezni a munkát, a tevékenységet, a becsületet és jellemet, csoportosítani a tehetségeket, tiszteletben tartani a különböző nézeteket, respektálni kell a közügyekért buzgólkodó jó szándékot s akkor felépíthetjük a társadalmi *egység* eszméjét.

Nincs nép, nincs nemzet talán az egész világon, melynek társadalmi annyi eszközzel rendelkezik regenerálására, mint a magyar. A keleti tűz, mely ereiben van, józansága, természetes esze, művelt elméje és jó szíve sok üdvös dolgokat hozhatna létre, de hiányzik nála az egyetértő munkásság vezető eszméje. Látjuk ezt a hiányt legtöbb egyesületünkben, melyet a jó szándék, közszükséglet teremtettek meg. Belső életüket megmérgezi a féltékenység, az ebből eredő széthuzás és a képzelt sérelmek halmaza. Ez a bomlasztó állapot azután kihat a külső életre is s a

TÁRCZA.

Ötven év.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —

Irtá: Koncz Ákos.

Elszáll a lelkem hozzátok a nagy alföldre, a délibábos rónára, hol szívetek ötven év örömet és bánatát a visszatérő emlékezet melegénél és fényénél ünnepli. Áldom az Istent, ki nektek e szép napot megadta, melyért milliók imádkoznak hasztalan. Csáládi boldogságotok ötven éves oltárára leteszem tiszteletem és szeretetem kettős koszorúját azok mellé, melyeket a rokonérzés font ma számotokra minden oldalról. Azt sem kérdelem, szívesen fogadjátok-e, mert ismerve lelketeget, s tudom, hogy az őszinte szív igaz érzésének megnyilatkozása mindig becsben állt előttetek.

Ötven évvel ezelőtt zengett el ajkaitokon az eskü szent szava. Most megújítjátok azt, nem mintha szükség volna a régít ujjal pótolni, vagy felcserélni, hanem azért, mivel jólesik ismételnünk azt, mi ifjúságunk virágos tavaszára emlékeztet. Ezen hosszú idő alatt, mely milliók életének végső határa, együtt róttátok az élet nagy kötelességeit, támogatva egymást szeretettel és azzal a gondolattal, hogy Isten egy utat jelölt meg számotokra. Együtt haladtatok ezen ötven

éven át az Isten félelmében, az erények gyakorlásában, lelketek vezető csillaga az Ur szent neve volt, kinek jóvoltából egymásra találhatok egymás boldogítására.

Szorgalmatok megáldott benneteket a föld javaival s ezen áldásból megértettétek, hogy nagy kötelességeitek vannak. Jámor szívetek gyámolítá tehát a szegényeket és egyházunk szükségének fedezésére ezeket áldoztatok. Hívó lelketek hálás kívánt lenni Isten iránt, ki nektek erőt adott nagy tettek, dicsérendő cselekedetek véghezvitelére.

Megosztottátok az élet örömeit és bajait egyiránt. Erre esküdtetek ötven év előtt, mikor egymás szeméből egy hosszú élet boldogságát olvastátok ki. Mint emberek, jól tudtátok, hogy az élet nem áll pusztán verőfényes napokból, hanem néha felhők is jelentkeznek annak egén. De valamint a fellegek szétoszlanak az örök fényességű nap meleg csókjára, úgy üzi szét a családi élet apró barányfelhőit is az édes szeretet mindenható sugara s mi nem emlékezünk többé arra, hogy nem éltünk mindig napfényes világban.

Nem volt még ember, kit életében ne ért volna csalódás és fájdalom. Boldogságunknak annyi alkotórésze van, hogy azt alig bírhatjuk egészben. Örömből és buból áll az élet s jaj annak, ki mindig nevet, mert úgy jár, mint a virág, melyet a folytonosan rátüző déli nap idő előtt elhervaszt.

Bölcsen rendelte a gondviselés, hogy napfény után sötétség borul a világra s ezt ismét a hajnal ragyogó pirja váltja fel. Örökké igaz marad, hogy a ki soha se szenvedett, az nem érzett édes gyötrelmet, az nem szeretett soha... Csak szenvedés között érezzük tökéletesen mindazon nagy tulajdonokat, melyek annak elviselésére szükségesek. És ha szeretet van bennünk, ezt a szenvedést kincsnek tartjuk azért, a kit szeretünk.

De ne emlékezzetek ma vissza azon percekre, melyektől titeket sem kimélt meg az élet, hanem gondolatok a lefutott ötven év örömeire. Hagyjuk a bánatot, hadd oszljék el az a multban s örvendjétek a jelennek, mely annyi édes emléket, ifjúkori legszébb álmaitokat és ábrándjaitokat juttatják eszetekbe. Szálljatok vissza emlékezetetek szárnyain a messze időkre, midőn még nem volt ősz hajszálátok s a május virágai mellett szívetekben is kivirult az egymást megértő szeretet rózsája. Ötvenszer fordult azóta az esztendő, nagy eseményeket jegyzett fel e hosszú idő alatt a világtörténelem, egy új világ van előttetek a régi helyett, talán a maga egészében jobb, vagy rosszabb, ki tudná megmondani? Ezen idő alatt sokat eltemettetek azok közül, kiket életeteknél is jobban szerettetek. Apát, anyát, testvért, rokonokat, kikhez a vér és szeretet úgy kötött, hogy éltük elszakadása pillanatában azt

Kevés gyógyviz küldetik oly távol vidékre és örvend oly közkedveltségnek, mint a már huszonöt év óta használatban levő

Ferencz József keserűviz

miről a négy világrészben nyert 10 aranyérem tanuskodik. A **Ferencz József keserűvizből** mint rendszeres adag egy boros pohárral, reggel éhgyomorral véve elégséges.

vezetők, látva munkájuk eredménytelenségét, visszavonulnak, hogy helyet adjanak az elégedetlen elemeknek, kiknek semmi sem jó, ha csak azt nem az ő agyuk termelte.

Pedig hazánkat nagygyá csakis társadalmunk egyöntetű munkássága teheti. A béke jegyében élünk, külső ellenségek nem háborgatnak bennünket, a politikai élet láthatára tiszta, csakis önmagunknak vagyunk — ősi szokásunkhoz hiven — ellenségei. Az ember az ember ellen tör, tekintélyének nagyságát a mások lenézésével iparkodik növelni, magán kívül nem ismer jogosultat a kezdeményező lépésre, de e lépést azért nem teszi meg. Széthuzunk, osztályozunk, a külsőségeken kapkodunk s mint a gyermek, a csillogó, értéktelen színes köveknek örülünk, eldobva sokszor helyettük az igazi gyöngyöket. Elfeledkezünk a görög böles tanácsáról: *ismerd meg önmagadat!*

A ki a társadalmi *egység* nagy gondolatának megvalósítása érdekében fáradozik, az méltó az emberiség hálijára, mert ezen *egység* eszméjét védelmezni egy a társadalom *legfőbb* érdekeinek védelmével.

A berlini felköszöntők. A berlini felköszöntők a hármasszövetségnek azt a jellemző vonását állítják szemünk elé, mely az európai béke fentartását jelenti és azt a fenkölt hivatást teljesíti, hogy az emberiségnek biztonságot és nyugalmat szerez a gazdasági működéshez. És hogy a hármasszövetség ezt a feladatát becsületesen teljesíti, azt eléggé bizonyítja az a körülmény, hogy a berlini franczia nagykövet, kormánya rendeletére, előkelő részt vett a berlini ünnepélyeken és megvilágítja egy orosz nagyher-

ceg kiküldetése, mert Oroszország nem akart hiányozni a hármasszövetség békenyilvánításainál. A német-olasz osztrák-magyar szövetség hatalmasabban, mint valaha, halad a béke ntján előre s áldásos működésében csak azért tartja kezét a kard markolatján, hogy valamelyik békebontó ki ne rántassa.

A miniszterelnök üdvözlése. Lugosról jelentik, hogy a krassó-szörénymegyei szabadelvű párt tegnap délután közgyűlést tartott, melyen a párt szervezetét decentralizálták. A választások megejtése után a következő táviratot intézték Széll Kálmán miniszterelnökhöz:

„Krassó-Szörény vármegye szabadelvű pártjának a mai napon történt újraszervekedése alkalmából jogadják Nagyméltóságod és a m. kir. kormány tagjai, a jog, törvény és igazságnak letéteményesei, a szabadelvű eszmék bajnokai, a pártközgyűlésnek egyhangú tiszteletteljes üdvözlését és biztosítását arról, hogy áldásos és közhasznú működésüknek, a végeken, amint eddig is, mindig hű, és buzgó közkatonaikat fogják úgy a párt vezetőiben, mint tagjaiban találni.”

Munkácsy Mihály temetése.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, május 9.

Méltón hozzá és méltén magához temette ma el a nemzet nagy halottját.

A gyász komor pompáját besugarazta a nemzeti önérték erőteljes felleobogása, mely szemmel láthatóvá tette, hogy a világ minden művelt népe által nagyrabecsült, magasztalt nagy művész a maga egyéniségével, halhatatlan műveivel mindenestül és kizárólag a magyar nemzeti génusz eszméi és érzelmi körébe tartozott s dicsősége osztatlanul reánk, a magyar névre háramlott drága örökségül.

Ez a fölemelő tudat fosztja meg a mi szomorúságunkat a pótolhatatlan veszteséghez mért vigasztalanságtól.

Ez a gondolat a vezérlő motívuma az összes kegyeletos parentációknak s kell, hogy az hagyjon maga után buzdító, serkentő nyomokat; mert benne foglaltatik az

ép nemzeti öserő csalahatatlan bizonyossága, a mi egyszersmind a jövőnek is legbiztosabb záloga.

A beszentelés.

Délután két óra tájban elzárták a Múcsarnokot a látogató közönség elől, hogy a temetésre szükséges előkészületeket befejezzék. Az Andrássy-utól az Aréna fasorig kordont huzott a rendőrség, ezen a területen szünetelt a közlekedés.

Egymásután vagy harmincz koszorut hoztak ekkor a politikai, társadalmi- és művészi világ előkelő köreiből.

Három óra tájban kezdődött a tulajdonképeni gyülekezés.

Akkor jöttek: Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula vallás és közoktatási, Hegedüs Sándor kereskedelmi, báró Fejérváry Géza honvédelmi, Darányi Ignác földmívelési, Plósz Sándor igazságügyi miniszter; Gromon Dezső, Széll Ignác, Gulner Gyula, Nemeskéri Kiss Pál, Vörösmarty Béla, Graenzenstein Béla államtitkárok, Wekerle Sándor, Szilágyi Dezső, Tisza Kálmán, Perczel Dezső és a közéletnek még tömérdek kiváló alakjai.

A ravatal körül a temérdek koszorútól mozdulni is alig lehetett. Itt a család tagjain kívül csak a kormány tagjai és a főváros képviselőinek számára volt hely fenntartva.

A rokonok közül a gyászoló özvegyen, Munkácsy Papier Cecilián kívül, Munkácsy Emil, Munkácsy Sándorné, Pölczel Dezsőné született Munkácsy Mariska, Boros Samuné született Munkácsy Emilia, özvegy Reök Istvánné, Reök Iván, Reök Ilona, Zsilinszky Mihály, Zsilinszky Mihályné, Dirner Gusztáv, Dirnerné Munkácsy Erzs, Vilám Arnold honvédeztredes, Reök Gyula, Reök Sarolta, Reök Ilona, Reök Gabriella, Eötvös Pálné voltak jelen.

Negyedfél órakor érkezett Dessewffy Sándor csanádi püspök, Várady Árpád kanonok, Stieber Vince apát, terézvárosi plébános több káplán kíséretében s rögtön megkezdődött a szertartás.

Az egyházi énekeket a terézvárosi énekkar adta elő az Opera több tagjának segédletével.

A mint az Amen elhangzott, a közoktatásügyi miniszter lépett a koporsóhoz a következő beszéddel:

hittétek, hogy a csapások alatt összeroskadtok. Nemes lényöket azonban megörizte hálás emlékeztetek, s ök nektek nem haltak meg, hanem folyton élnek megemlékezni tudó szeretetetek örök világánál.

És ez ötven év alatt egyikötök a család hű fentartója, másikötök örző anyala, nemtője volt. Együtt szöttétek az ifjuság fényes álmait, együtt fáradtatok mindennapi gondban éltetek delén s most, midőn ötven év után ösz fűtökkel néztek vissza a megfutott pályára, magatok körül látjátok azokat, akik tisztelettel gondolnak két élet munkásságára. Erényeitek ismerjük mindannyian, azért nem is sorolom fel azokat. Betöltöttétek hivatástokat és ezzel kiérdemeltétek az emberek becsületét és szeretetét. És legyen bár valaki gazdag földi vagyonban, ez a becsület és szeretet kincseinek legnagyobbja...

Ötven év alatt ugyanannyi tavaszt látatok, bizonyára virágosabbakat, örömben gazdagabbakat, mint a mostani, melyben ötven éves frigyetek visszatérő emléknapiját ünneplitek. De jó az Isten és neked, hű nőnek, a női kötelességek fáradhatlan teljesítőjének meghozza a teljes gyógyulást és tovább is éltető lelke leszel annak a fészeknek, melyet ötven év előtt puhává tett a szeretet, egymást megértő szívetek édes érzése és boldogító gondolata. Ismét felkeresheted szeretettel ápoltt virágaidat, örülhetsz az egészséget adó tavaszi napsugárnak és azon könyveknek, melyeket a teljes gyógyulásod felett érzett öröm fakaszt szemünkben.

Jövel virágos május és himes szárnyaidon vidd el jókívánatainkat az ünneplőtek

közé. Mondd meg nekik, hogy igaz szívek küldik az üdvözlést és a megemlékezés virágait.

Philippini szigetek és népei.

Manila Philippina Islands.

— Irta: Dr. Warsányi István. —

(Folytatás.)

Másik csoport a Malay-faj, a szigetország lakosságának 80 perzentje. Egységes származásuk tagadhatatlan, mégis mintegy 80 különböző törzsré szakadnak, melyek között az európai műveltségétől, az afrikai bushman vadságáig minden árnyalat feltalálható.

A törzsek egymástól teljesen függetlenek, nyelvük, szokásuk más s mindegyik véres harcot folytat szomszédjaival.

A spanyok soha sem kerítették birtokukba teljesen a szigetet. Igen sok néptörzs él a sziget belsejében, a kik a háromszázados spanyol uralomnak hírét sem hallották és a fehér emberek létezéséről nem is tudnak.

A civilizálatlan és félvad népek közül két törzs válik ki, mely számánál s műveltségénél fogva nagy szerepet játszott eddig is a sziget történelmében.

Ezek a Moorok és Tagal-ok.

A moorok Zulu és Mindanao szigeten laknak, mohamedán vallásuak s a keresztényeket gyűlölik. Roppant büszke, harezias nép, a sziget Lord-jainak nevezik magukat. A többi néptörzsekkel örökös harcban állanak s a foglyul esett férfiakat leölik, a

nőket pedig háremjeikbe hurcolják. Nagy ellenségei a Magayan törzsnek, kikre úgy vadásznak, mint az állatokra. A ki 60 levágott fejet tud felmutatni, nemesi rangot kap.

Nagy tisztességszámba megy az is, ha valaki egy keresztényt megöl. Az ilyen ember halála után fehér lovon nyargal a mennyországba.

Fetist viselnek, mit ök „anting-anting”-nak neveznek. Hitük szerint ez megóvja őket minden betegségtől, szerencsétlenségtől és gyilkosságtól. Az anting anting a legkülönfélébb tárgy lehet: puskagolyó, darab rongy, csont vagy egy pakli kártya. Ez a fanatikus hit magyarázza meg azt a halált nem ismerő bátorságot, melyet háborúikban tanúsítanak.

A törzs felett korlátlan hatalmu szultán uralkodik, a szilárd kormányforma s az összetartás véghetetlen sok előnyt biztosított számukra a többi törzsekkel szemben.

Az amerikaiak iránt igen előzékenyek, a felkeléstől teljesen távol tartották magukat eleitől fogva s az Egyesült Államok kormánya viszonzásul nem háborgatja a szultán jogait, de el kell ismernie az Egyesült Államok fenhatóságát és szultáni zászlója mellett ott kell lenni a kék csillagos lobogónak is.

Hogy az alattvalói viszony, még jobban kifejezésre jusson, az Egyesült Államok kormánya igen csekély havi fizetést is ad a szultánnak és több hivatalnokainak. A szultán fizetése, ha jól tudom, 50 dollár havonta.

Tisztaságra a moorok már vallási

„A magyar kormány nevében koszorút tettem koporsódra.

E koszorúhoz fűzők néhány bucsusztót, mielőtt a sirhalom eltakarja benned azt, a mi halandó.

Az egész művelt világ gyászol téged, de a mi nemzetünk a legmélyebb bánatba borulva áll ravatalod körül, mert hű fiaik között benned e század egyik legnagyobb alkotó tehetségét, legnemesebb jellemét és legmélyebben érző szívét vesztette el.

Eljöttünk koporsóddhoz mindnyájan. Eljöttünk mi is, a közélet munkásai, hogy megköszönjük neked, a mi nemzetünk újjászülési korszakában a magyar nemzet felvirágzásáért, dicsőségeért lángeszed hatalmával tettél.

Mert sokat tettél.

Nemzeti újjászülésünk templomába te vitted be a legragyogóbb drágaköveket és neved ott fog ragyogni a történelemben, a hol megírva lesz, miként épült fel államférfiúi bölcsességgel, tollal és művészi ecsettel az új Magyarország hatalma és dicsősége.

Az államférfiúi bölcsesség alkotásai megadhatják ugyan az államnak a biztonságot és szilárdságot, de a nemzeti életnek igazi erejét, beltartalmát, egyéniségét az adja meg, amit a tudós felfedezése, az író tolla és a művész ecsetje alkot.

A „Siralomház“-tól az Isten ember trilógiáig mennyi erkölcsi erőt, beltartalmat adtál nemzetednek.

Géniusod világra szóló dicsőségében rejlik az erkölcsi hatalom, melylyel hazádat nagyobbá tetted.

Remek alkotásaiddal ismerte meg a művelt világ fajunk művészi sulyát, művészi zsenijét.

Miként e század nagy magyar költőinek dalaiból a magyar faj költői lelke, a te remekeidből a magyar faj művészi lelke szállt a művelt világ látóhatárára.

Ime, itt az elévülhetlen erkölcsi hatalom, melylyel az új Magyarország megalkotásához művészi Géniusod hozzájárult.

Elbűvölted, elragadtad remek alkotásaiddal a nagy világot, de „a nagy világon e kívül nincs számodra hely“, oly magyar volt szíved és lelked, hogy az egész világ bámulatából és lelkesedéséből saját szavaid szerint csak honfitársaid elismerése szállt szíved gyökeréig. Ez volt balzsamod az élet küzdelmében.

szempontból is igen sokat adnak. A Korán e tekintetben így intézkedik:

„O hívő! mielőtt az imádkozáshoz fognál, mosd meg a te arcodat és kezedet fel egészen a könyökig; mosd meg fejedet és lábadat le egészen a körmöd hegyéig.“

Ezt a parancsot a moorok is betartják.

Naponta ötször imádkoznak s a szertartást mindig megelőzi a Korán törvényeiben előírt mosakodás.

A moorok és a többi vad néptörzsek felett messze kimagaslik a tagal vagy tagalog törzs. Háromszáz év óta folytonosan érintkezésben voltak a spanyolokkal és a kínaiakkal s a természetből is ügyes, tanulókéony népfaj hamar levetkőzte régi, vad szokásait.

Kis termetű, apró emberek, szakáll és bajusz nélkül, a férfiaknak kissé kiálló pofacsontjuk van, mi arcukat szegletessé, és komolylyá teszi. A nőknél ez csak öreg korban észlelhető, a fiatal leányok és nők gömbölyű arcu kis töremtések, arányos idomokkal, piezi láb s különösen szép formás kéz. Koromfekete hajuk, melyet mindig kibontva hordanak, szabadon omlik fedetlen vállukra. Ruházatuk a tropikus klímához mérten kevésből áll, azért mégis izléses. Rövidke kis mellény átlátszó gaze-szerű szövetből, lobogós bő ujjal, mély kivágással, a mellényke csak jobb vállukat fedi el, míg a bal teljesen szabadon van. A gazdagoknál művészi himzésekkal vannak borítva. A filippini nők ez iránt kiváló tehetséget mutatnak. Egy kis kendőn vagy mellbetéten sokszor évekig eldolgognak.

(Vége köv.)

Ha jól esett magyar szívednek és lelkednek életedben a tied, véreid elismerése, — most is bizonyára a művelt világ gyásza mellett koporsód felett lebegő sokat küzdött lelkednek csak az adja meg az örök békét, hogy egész nemzeted felséges királyával, törvényhozóival és kormányával a legmélyebb bánattal, de büszkeséggel áldoz nagy emlékednek — hogy a mienk voltál.

Isten veled, művészet nagy mestere — ha lángeszed életed végén az élet küzdelmeiben megtört is — most megszabadulva a föld muló poraitól, dicső ragyogásban megy át a halhatatlanságba és ennek fénye nem fog ködbe borulni soha.

Isten veled!

A miniszter beszéde után a filharmónikus zenekara előadta az „Istenek alkonyá“-t, „Siegfried halálát“ és a két művészársaságnak: a Képzőművészeti Társaságnak és a Nemzeti Szalonnak a bucsuja következett. A Képzőművészeti Társulat nevében Berzeviczy Albert, a Nemzeti Szalon részéről Hock János bucsúztatta el a mestert.

A sirbatétel.

A kerepesi temetőt már kora délután elzárta a rendőrség, hogy a tulságos nagy közönség a végtisztességgel járó szertartást ne akadályozza.

A koporsóval csak igen-igen kevés közönséget bocsátanak be a család tagjain kívül.

A sirnál Desseffy Sándor püspök újból beszentelte a halottat, azután a képzőművészeti társulat nevében Telepy Károly műtáros a következő néhány bucsusztót mondta:

„Szellemi rokonságunknál fogva szívünk ide vonzott, hogy ismételve igazoljuk azt, hogy nemcsak szeretetünk volt a tied, de példát adó fáradhatatlan munkásságod és törekvésed csodálva, a világra szóló alkotásod felett kifejezett hódolatunk is, melyet ma már a fájdalom érzetével erősítünk meg. Alkotó szellemed visszatért az egek Urához, hátrahagyta a nemes példát nemcsak a törekvésben, de a hazaszereteten is, mert bár munkásságod számos fényes lapjai, kiszaggatva, megosztva a világ minden részében hirdetik szellemi nagyságodat, de szíved osztatlanul hazádé volt és maradt hazádé, kivel megosztád dicsőséged koszorúját. Nemes szíved porából nyerjen életet azon virág, melynek magvát hordja szét a méltánylás szellője e hazában, hogy a tisztelet emléked iránt ki ne vesszen és becsülése a magyar művészetnek örökös legyen! Áldottak legyenek hamvaid!“

A koporsót leeresztették a földbe, melynek hantjai eltakarták a nagy mester földi részeit, gyászoló szeretetei előtt.

A magyar nemzet egéről lehullott egy fényes csillag. Most már gondoktól menten pihen a nagy művész az általa oly nagyon szeretett hazai föld enyhetadó kebelén.

Király a dohánygyárban.

Történt ez Szévíllában a dohánygyárban. Folyt akkor épen a munka és sodroták a karesu szivarokat még karesubb, tüzes szemű lányok. Főlnylott: az ajtó és belépett rajta két idegen.

Idegen voltaképpen csak az egyik volt, külföldit érte. Mert a másik a vezetője volt, valami szévíllai. Az idegennek hosszú fehér szakáll a melléig ért alá és igen előkelő vala a külseje.

— Látni akarom Szévíllának ezt a nevezettségét, mondta. És igen nagy figyelemmel nézte a dohányfajtákat, a gépeket, a sokféle holmit. Őt is nézte azonban a leánysereg, a szívesenlő leányok serege.

— Milyen villogó még a szeme.

— Az ajka milyen fiatal piros.

És egyikőnek annyira megtetszett az előkelő külsejű idegen, hogy fellelkesséve a láttán, odavetette neki a saját kebléről kiszakasztott illatos szegfűt.

Az előkelő külsejű idegen megszagolta a szegfűt.

— Közönmő, leányom, — mondta, mert kileste, hogy melyikő dobta a virágot. Akinek legpirosabb volt az arca. És benyult

a zsebébe s egy csillogó aranydarabot nyomott a leány kezébe. Aztán odább ment másfelé a gyárban.

Az aranypénz igen nagy feltűnést keltett pedig. Ritka az az ilyen szegény leánynál, aki csak az üvegablakokon át látja máskor a bankházak kirakatában, most ellenben a kezében tartja. Adták is kézzől-kézre és nézegették. És akkor így szólt az egyik:

— Nini, hisz itt a képe a pénzen.

— Kinek a képe?

— Azé, aki adta... Az előkelő külsejű idegené...

— Az... De hiszen akkor ő — a király...

És hangos kiáltozás kelt akkor, a lányok futottak az idegen után.

— El rey, el rey!

— Valóban a király vala ő: a belgák királya, Lipót, aki inkognitóban járt a szévíllai dohánygyárban.

A szegfűt azonban megtartotta. Mert ha király valaki, akkor kétszeresen jólesik neki, ha virágot vet neki egy szép leány...

SZÍNHÁZ.

Sulamith. Tizenkilenczedik ízben és utoljára tegnap este került színre Sulamith. Csodálatosképpen — daczára, hogy a darabot annyiszor adták — a színház mégis megtelt. A közönség ezuttal megragadta az alkalmat, hogy kedvence: Bódy Ella iránt, szeretetének kifejezést adjon. Az utolsóelőtti felvonásban díszes virágállványt nyújtottak fel s percekig tartott a taps, míg hozzáfoghatott az énekhez. Bartha Istvánt is ünnepelték. Szép babérkoszorúval tüntették ki. Az előadás hiba nélkül ment.

A dél-afrikai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, május 9.

Békés hangokat darab idő óta minden nap hallunk. Salisbury lord beszéde és a tegnap közölt berlini jelentés után ma a Pol. Corr. Párisból hoz olyan értesítést, a mely kilátást nyújt a háború befejezésére. Az idézett forrás szerint a délafrikai köztársaságok lakossága egyre jobban belefárad a küzdelembe. Taplálja elkedvetlenedését a veszteségeknek ujabban súlyos szaporodása és az Európába küldött deputáció tökéletes fiaszkója. A burok immáron bizonyosan tudják, hogy a hatalmasságoktól segítséget nem várhatnak. Krüger, a Délafrikai Köztársaság elnöke, tegnapelőtt nyitotta meg a Volksraad (a transzváli országgyűlés) új ülészakát. — Megnyitó beszédében többek között azt mondotta, hogy a pretóriai kormány kész mindent megtenni a béke helyreállítása végett. Ez a kijelentés ebben a pillanatban valószínűleg nem egyéb a bur politika igazolására törekvő frázisnál, hanem sokfelé elterjedt nézet, hogy hamarosan eljőhet az idő, amikor valóságra fog válni.

Az angolok előnyomulása Kroonstaad felé gyorsan halad. Hutton tábornok dandára tegnap Vegelegenben feküdt, tehát több, mint fele útján van Bloemfontein és Kroonstaad között. A burok a Zond folyó mögött gyülekeznek és valószínűleg ott fogják megkísérelni a Winburg felől jövő angol csapatok föltartóztatását. Hutton és Hamilton tábornokok elővédjei már a Zond folyó déli partjánál járnak. Az összeütközés nem várthat magára sokáig, ha ugyan a burok csakugyan megállanak Zond Rivernél. Tabanehu környékén nincsen többé ellenség; Botha bur parancsnok balszárnnyát is egészen visszavonta.

Mafeking helyzetéről szomorú hírek érkeznek. A lakosság és a helyőrség sokat szenved éhség és a tifusz miatt. — Hunter tábornoknak és Plumer ezredesnek azonban talán sikerül fölszabadítaniok a várost, mielőtt bekövetkeznék a katasztrófa. Fourteen-Streams elvesztése alig marad hatás nélkül az ostromló bur seregre.

Hajdúvármegye közgyűlése.

Debreczen, május 9.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága Debreczenben, 1900. évi május hó 15 ik napján délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

Alispáni jelentés a törvényhatóság mult 1899. évi állapotáról.

Alispáni időszaki jelentés február, március és április hóról.

Az országos törvénytar szerkesztősege:

Az 1898. évi VI. t.-cz. 14, valamint az 1890. évi V. t.-cz. 3. §-a rendelkezésének, illetőleg a közös hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédség számára megállapított ujonczjutalék mennyiségének az 1900. év végéig való fentartása tárgyában alkotott 1900. évi I-ső; az 1900. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló II-ik; az 1897. és 1898. évi közösügyi kiadásokra Magyarország által pótlólag fizetett összegekről szóló III-ik; a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. XIV. t. cz. végrehajtásához az 1899. évre szükséges póthitel engedélyezéséről szóló IV-ik, az egyetemek számára az 1897. XXV. t.-czikkel engedélyezett telekvásárlások és építkezések több költségeinek fedezésére szükséges póthitelről szóló V-ik, az 1900. évi állami költségvetésről szóló VI-ik t.-cikkeket megküldi.

A nagymélt. m. kir. Belügyminiszter urnak 112305/III. alatt kelt leirata, a Hajdú-Böszörmény városi takarékpénztárnak 7/1899. számú, a takarékpénztár 1898. évi mérlegében kétes követelések ezimen szereplő 46896 frt 18 krnak a jövő évi mérlegből törlesztését elrendelő határozatát jóváhagyó s Szy Zsigmond könyvelő által felebbezett vármegyei határozat tárgyában.

Ugyanannak 120270/III. számú leirata az id. Sóvágó Gábor volt hajduböszörményi közbirtokossági vagyonkezelő megszámlaltatása s elmarasztalása ügyében 207—7961/899. kgy. sz. alatt hozott s nevezett által megfelebbezett vármegyei határozattal tárgyában.

A nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur a hazai cementgyártmányoknak a középítkezéseknél való használata tárgyában a kir. államépítészeti hivatalhoz kiadott rendeletét másolatban, tudomás végett közli.

A nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 20051/I. szám alatt kelt leirata, mely szerint a vármegye közönségének 308—13626/1899. kgy. szám alatt a H.-Böszörmény városban levő Debreczen-utca nevezetű átkelési utszakasz mikor leendő kiépítése alá vétele ügyében hozott határozata helybenhagyatott.

A vármegyei házipénztár 1899. évi okmányolt számadása az állandó választmány vonatkozó javaslatával.

A vármegye közigazgatási bizottságának értesítései folyó évi február, március és április havi üléseken meg nem jelont választott tagokról.

Az 1900. évi május hó 7-ik napján tartott vármegyei számonkérőszék jkve bemutatattik.

Kir. tanácsos alispán ur a vármegye kezelése és felügyelete alatt álló pénztárak f. évi február, március és április havi váratlan megvizsgálásáról felvett jkvet bemutatja.

Ugyanez a H.-Hadház községben f. évi április 14-én támadt tűzvészről jelentést téve, a károsultak részére a jótékonyági alaptól segélyösszeg kiutalását kéri.

Alispáni jelentés a főszolgabírók és polgármesterek mult 1899. év pénzkezelési számadásai megvizsgálásáról.

Alispáni előterjesztés a vármegyei központi gyámpénztár, valamint a kabai, p.-ladányi, b.-ujvárosi és h.-hadházi gyámpénztárak tartálékalapjának a jövő 1901. évi vármegyei kiadásokhoz való hozzájárulása kérdésében.

Kir. tan. alispán a törvényhatósági bizottsági közgyűlések száma és határidejének meghatározásáról szóló szabályrendelet megváltoztatása iránt egy új szabályrendelet tervezet bemutatásával javaslatot tesz.

Ugyanez a kéményseprői iparról szóló vármegyei szabályrendelet módosítása iránt egy pót szabályrendeleti tervezet bemutatása mellett javaslatot tesz.

Szabolcsmegye közönsége a pálinka-ivás korlátozása iránt, az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát hasonszemléli felirattal való pártolás végett megküldi.

Hontvármegye közönségének átírat a „Diák-otthon” segélyezési ügyében.

Zemplénavármegye közönsége az olasz borvám felemelése tárgyában az országgyűlés képviselőházához s a kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett feliratát pártolás végett megküldi.

Hevesvármegye közönsége a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXIII. t.-cz. módosítása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát, pártolás végett megküldi.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsának megkereső átírat a Munkácsy Mihály festőművész emlékét megőrkítő egy képzőművészeti alapítvány összehozása tárgyában.

A monogehala-völgyi (amerikai) róm. kath. magyar egyház kérvénye a Mekecs parton épülő magyar templom főoltára adomány megszavazása iránt.

Ugocsamegye közönségének megkeresése, illetve br. Perényi Zsigmond Nagy-Szöllősen felállítandó emlékszoberára adomány iránt. H.-Hadház község előljárósága a község képviselőtestületének 8—259/1900. kgy. szám alatt, az ottani ev. ref. iskolaszék kérelme alapján az ismétlő gazdasági iskola ideiglenes mikénti vezetése ügyében hozott határozatát Bede Gergely községi képviselőnek az ellen beadott felebbezése folytán felterjeszti.

A b.-ujvárosi járás főszolgabírója a Csege községben esküdtnak megválasztott Simon Ferenc megválasztatása ellen id. Simon Ferenc csegei lakos által beadott felebbezést a választási jegyzőkönyvvel s az előljáróság nyilatkozatával felszerelve, felterjeszti.

H.-Böszörmény város polgármestere a városi takarékpénztárnak f. évi február 20-án tartott rendes közgyűléséről felvett jkvet hiteles másolatban felterjeszti.

H.-Vámos-Péres község előljáróságának kérvénye a néhai Böde Gábor volt községi gazda számadásának újbóli megvizsgálására vonatkozó képviselőtestületi határozat jóváhagyása iránt, vármegyei tisztii ügyész véleményes jelentésével.

H. Nánás város polgármestere az ottani ugynevezett Boeckai-utczán való fásítás ügyében hozott városi képviselőtestületi határozatot Kovács Imre ottani lakosnak az ellen beadott felebbezésével felterjeszti.

A b.-ujvárosi járás főszolgabírója Ethey János és társai h.-sámsoni lakosoknak a községi képviselőtestület 16. számú, a községhez előtt tér éjjeli világítását beszüntető határozata ellen beadott felebbezését felterjeszti.

Ugyanez, Bertalan Gábor csegei lakosnak a községi szervezési szabályrendelet módosítását tárgyzó képviselőtestületi határozat ellen beadott felebbezését a vonatkozó iratokkal felterjeszti.

A nádudvari járás főszolgabírója Nádudvar község képviselőtestületének az ugynevezett „Seregélyes” és kistéglás-kert között elvonuló országút mellett fekvő pusztaterület eladása tárgyában hozott határozatát jóváhagyás végett felterjeszti.

Vármegyei főjegyző, valamint I-ső, II-od és III-ad aljegyzők felváltva, egy-egy havi szabadságidőt kérnek.

Hasonló tárgyú kérvényei:

Jószay Antal vármegyei közigazgatási kiadónak, Nagy Gábor vármegyei őröknek, Kovács Imre vármegyei őröknek, Tőkés Gábor vármegyei őröknek, Lukács Géza vármegyei őröknek, Szücs István vármegyei közigazgatási kiadónak.

Vármegyei tisztii főorvos, dr. Endersch Leó nádudvari, dr. Lányi Izso szováti községi orvosnak s dr. Rittersporn Miklós h.-dorogi gyakorló orvosnak orvostudori okleveleit kihirdetés végett bemutatja.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Országgyűlés.

Budapest, május 10. A képviselőház mai ülésében Perczel Dezső elnök felolvastatta a néppárti delegátusok levelét, melyben bejelentik, hogy a delegációban való tagságukról lemondanak, nem akarván az Ugron kibuktatásából precedenst alkotni jövőre nézve. A bejelentés tudomásul vétetett s helyükre póttagok hivatnak be.

Ezután Apáthy, az összeférhetetlenségi bizottság elnöke jelentette be az Ugron-ügyben a bizottság ítéletét. Ezt is egyszerűen tudomásul vették.

A szeszkontingens előadója Farbakj volt, ki melegea ajánlotta a javaslatot elfogadásra. A javaslat mellett Komjáthy és Neuman szólaltak fel.

Ujabb bejelentés Ugron ellen.

Budapest, május 10. Ugron ellen ma újabb bejelentések történtek. Back Ráfel budapesti magánhivatalnok és dr. Tasnády Antal szentesi ügyvéd tettek ellene bejelentést a talpfa-, pokrócz-, tégl- és rozszállításra vonatkozólag. A bejelentést az elnök egyszerűen át fogja tenni a bizottsághoz.

Igazolt képviselő.

Budapest, május 10. Ugron János megválasztott képviselő mandátumát a bizottság igazolta.

Splényi ügye a táblán.

Budapest, május 10. A Splényi-ügyet ma tárgyalta a tábla s a törvényszék megszüntető határozatát helybenhagyta.

Öngyilkos főügyész.

Pozsony, május 10. Mayer János főügyész ma a temető mellett agyonlőtte magát. Az illető csak negyvenhét éves volt még s mint kitűnő ügyvéd volt ismeretes. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan idegesség.

HIREK.

— Lapunk szerkesztősege e hó elsejétől állandó helyére, Kossuth-utca 13. szám (az udvarban hátul) költözött át. Ide intézendők a szerkesztőséget illető minden közlemények.

— A Csokonai-kör tegnap d. u. 5 órakor Komlóssy Arthur elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen a vasárnap végbemenendő közgyűlés tárgyait készítették elő. A dr. Bakonyi Samu főtitkár által szerkesztett évi jelentést s a Tóth Béla költség-előirányzatát elfogadták. A kör érdemes elnöke, bessenyei Széll Farkasnak meleg hangon írott s az elnökségről lemondó levelét sajnálattal vette a választmány s elnök indítványára három tagu küldöttség keresi fel a lemondó elnököt a kör érzelmeinek tolmácsolása és a lemondási szándékának megváltoztatása végett. A küldöttség dr. Benedek János titkár vezetése alatt Dicsőfi József és dr. Kardos Albert választmányi tagokból áll. Ezután a sorrend szerint kilépő 10 választmányi tag névsora állapított meg s kisebb fontosságú tárgyak elintézése után az ülés esti 7 órakor ért véget.

— **Hangverseny a Zenedében.** A debreczeni Zenede növendékei előmenetelének bemutatása véget ért 1900. évi május hó 13-án, vasárnap hangverseny-matineét rendez, melynek műsora a következő:

1. Jensen A. 45. mű. Lakadalmi induló. Ünnepi menet. Előadják: Balla Gizella, Benyás Erzsike, Asztalos Eszti és Maier Pálma (zongora-tanszak, közép tf. III. és IV. osztály. Tanár: Pavelkó Jolán.

2. Satter G. 18. mű. A newyorki szépek. Hangverseny-keringő. Előadja: Fried Gizella (zongora-tanszak közép tf. IV. o.) Tanár: Pavelkó Jolán.

3. Godard B. 78. mű. 2. sz. Bölesódal. Hubay J. 45. mű. I. sz. Mazurka. A moll. Előadja: Schwarz József (hegedű-tanszak közép tf. VI. o.) Tanár: Füredi (Friedman) József.

4. Várady A. Szivárvány. Előadja: Raics Erzsike. Szavalati tanfolyam. Tanár: Balogh Békessy Róza.

5. Liszt F. Orosz dallamok. A csalogány. Előadja: Szántó Jolán (zongora-tanszak közép tf. VI. o.) Tanár: Brück Gyula.

6. Böhm K. Andante regio. Hármóniumkísérettel mellett hegedűn unisono előadják: Fábian Margit, Nagy Janka, Pap Mariska, Podolsky Margit, Darvas György, Hajdu Mihály, Z. Kiss Jenő, Laszallner Ágost, Lukács Elek és Schwarz József. Tanár: Füredi (Friedman) József és Samu.

7. Mendelssohn B. F. 19. mű. 1. sz. Dalok szöveg nélkül. 16. mű. Capriccio. E moll. Előadja: Térei Vilma (Zongora-tanszak közép tf. VI. o.) Tanár: W. Domanczyk Mária.

8. Hofmann H. 49. mű. Wanda Ballada. Énekli: Adamek Irma (Ének-tanszak VI. o.) Tanár: özv. Zivuska Ferenczné.

9. Dvorak A. Es dur polonaise. Előadják: Goldstein Jolán, Hajdu Lajos, Potorán Margit és Szántó Jolán (Zongora-tanszak közép tf. III–VI. o.) Tanár Brück Gyula.

A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak. Az 5. szám után 10 percnél szünet. Kezdeté délelőtt 11 órakor pontban.

— **A szódavíz-adó.** Valószínű, hogy a szódavízadót nálunk is behozzák. Erre enged következtetni a jog- és pénzügyi bizottság azon határozata, melylyel a különböző városokban már behozott eme adónemről kérés adatokat. Mi elismerjük, hogy sok a város kiadása s ki kell kutatni a jövedelmezőség minden forrását, de ne feledjük, hogy ivóvizünk rossz, minek folytán nagy a szódavíz-fogyasztás és így a szegényebb emberre súlyos teher lesz ez az adó. Nem jobb volna a szódavíz helyett a kerékpárokat megadóztatni? Akinek pénze van kerékpárra és szórakozást talál az egészséges sportban, könnyebben megfizetheti a kerékpáradót, mint a szegény ember a szódavízadót.

— **Villámütés.** Majdnem emberáldozatot követelt tegnap a májusi viharos idő. Ifj. Csanak József kertésze és hetese a zuhogó zápor előtt a borházhoz közel álló fa alá menekültek. Alig, hogy megállottak, vakító fény ragyogott szemükbe s a villám lecsapott a fába. A fát nem sértette meg a villám, hanem a borház tetőzetét megrongálta. A fa alatt álló két embert földresujtotta az erős légnyomás, de egyéb bajuk — szerencsére — nem történt.

— **A kerékpározók estélye.** A debreczeni Kerékpárosok Egyesületének agilis tagjai élvezetes meglepetést készítenek közönségünknek. Nagyszabású műkedvelői előadást fognak tartani e hó 16-án a társulatól

immór bucsuzó színházban. A rendezőség gyakorlott kezeket bízott meg a főrendezés s ezen körülmények, valamint a lelkes tagok készségének köszönhető, hogy már most titkos tanui lehettünk a serényen folyó próbáknak. Sietünk is közölni az ott ellesett gazdag és változatos műsort, melynek szereplői uri salonjainkból kerültek ki. Jó Irma k. a egy ügyes magánjelenetben fog gyönyörködtetni. Már a próbákban is megízgett megjelénésével és kedvességével egyaránt. A vidéki színházak büll-büll szavú primadonnája, B. Ruzsinszky Ilona urnő a Hugonottákból és a Bajazzókból fog énekelni, utána pedig magyar népdalokat. Szilágyi Imre ur, hangversenyeink kedvelt alakja cigányzene mellett fogja előadni a klasszikus magyar zene néhány értékes termékét. A „Tavaszi ünnepség” a legbájosabb hölgykoszoru fogja ragyogó, szingazdag tableauban ábrázolni. Dobiecki S. m. a. v. üzletvezető jelenleg a székesfővárosban időzik, hol a műsor bővítése érdekében fáradozik. Sikertől ugyanis neki Vágó Bertalan máv. fényképészt megnyerni, ki vetítő képek útján egy érdekes utazást mutat be. Körülbelül 30 művészi kép fogja képviselni hazánk festői tájait, de ezenkívül számos ideális kép s a szobrászat újabb remekei is bemutatásra kerülnek. Közlebbi számunkban a műsor ezen érdekes számának teljes programját módunkban lesz közölni. Serényen folynak a Virágfakadás próbái, melynek egyik szerepét Baloghné Békessi Róza vállalta magára, ki külön szavalattal is emelendi az estély fényét. Minden jel arra mutat, hogy ezúttal rendkívüli élvezetben fogunk részesülni s az érdeklődés, melylyel e nemes mozgalom találkozik, — előre láthatólag a legfényesebb közönséget fogja a nézőtérre csálni. Jegyeket László Albert ur könyvkereskedésében lehet előjegyezni. A földszinti és I. emeleti páholyok nagyobb-része már le van kötve.

— **Csavargó gépügynök.** Hajdúvármegye egyes községeiben napok óta egy magát gépügynöknek nevező, kiborotvált áliu, soványaczu, középtermű 28–30 év körüli ember járkál, aki magát kazánvizsgálónak adja ki s ily czímen kisebb-nagyobb összegeket szed fel a kazántulajdonosoktól. Így Hajdu Nánáson Bartha, Borsági Gábor és Veres József árnevek alatt látogatott meg több gazdát. Azt állítja, hogy ő mezőgazdasági gépkereskedő s még lakását is megjelölte Budapesten Lónyay-utca 43-ik szám II. em. 29. Megjegyzendő, hogy e jelzett hely még üres telek.

A csavargó gépügynök Bartha név alatt Nánáson 17 frt 64 krajczárt vett fel Daróczy Mihály gazdától és ez összeget nyugtatott is kazánvizsgálati könyvecskéje hátlapján. Írásából következtetve, a műveltebb osztályhoz tartozik.

Öltözte fekete télikabát asztrakán gallerral.

A hamis névvel utazgató férfiú Dorogon is több gazdát becsapott s a jó népet teljesen elámitotta, mérnöknek adván ki magát előttük.

Kreuzer kir. kazánvizsgáló biztos szerkesztőségünkben megjelenvén, arra kért bennünket, hogy hozzuk tudomására a kazántulajdonosoknak, miszerint a csalótól óvakodjanak, mert ő kivüle kazánvizsgálattal más egyén megbízva nincsen.

A jeles firmát melegen ajánljuk a csendőrség figyelmébe. Jó lesz ártalmatlanná tenni mielőbb ez asztrakánprémes urat, mert

már eddigelé is sok lehet a rovására feljegyezve.

A vidék népét pedig óva intjük, hogy ez álkazánvizsgáló hazudozásainak hitelt ne adjon, mert az egy közönséges csaló, aki nagyon is megérett a börtönrre.

— **A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete”** debreczeni fiókjának választmánya folyó év május hó 6-án tartotta rendes havi ülését, Lukács Antal elnöklésével. A letárgyalt folyó ügyek közül megemlítsre méltó, hogy az egyleti vagyon 1900. márczius hó 31-én 275,000 korona és hogy ugyane hónapban 295 új tag lépett az egylet kötelékébe s így a tagszám 11.053-ra emelkedett.

A debreczeni fiókpénztár vezetősége a helybeli tagok részére „Özvegy- és árva-alapot” létesített a fiók védnökének, méltóságos főtisztelendő dr. Wolafka Nándor ur kezdesére, mely 126 korona és 97 fillér ez idő szerint.

Budapest fő- és székváros hatósága dr. Kiss Ferenc tanácsjegyző és Pozsgay Tivadar számvevő által hivatalosan átvizsgálta az egész ügykezelést és a pénztárt s mindenütt mintaszerű, példás rendet talált, a miről a helyszínen fölvevett hivatalos jegyzőkönyv tanuskodik.

Szepes-Béláról Korozmay és Társa gyárosok 200 koronával alapító tagul belettek egyletünkbe.

Egyletünk ezenkívül márczius hónapban összesen 160 korona adományt kapott.

Új fiókok alakultak Dobsinán, Pusztakalánon és Új-Besenyőn, így az egyletnek 45 fiókja van. Ebből látható, hogy a „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egylete” már az ország elsőrendű egyletei sorába küzdötte föl magát; tagja lehet minden munkás, kisiparos, kereskedő stb. kor- és nem különbség nélkül.

Tagjait, kik szakmájukban munkaképtelenekké válnak, életfogytig tartó hetesegélyben részesíti, a melyből tisztességesen megélhet.

Felhívjuk a munkások figyelmét e nemes és magasztos irányu egyletre, hogy lépjenek kötelékébe, a hol néhány fillérjök árán öregségök esetén, a legnehezebb bottól, a koldusbottól menekülnek meg.

Bővebb felvilágosítás kapható Piacutca 18. sz. alatt, a városházzal szemben. Hivatalos óra: minden vasárnap d. e. 9-től 12 óráig és minden hó elsején este 7-től 9 óráig, ekkor történnek a befizetések és tagfelvételek is.

Ajánljuk e kiváló humánus, politikával nem foglalkozó egyletet a nemes emberbarátok atyai jóakarátába.

— **Halpaprikás és egyéb más.** Halljunk szót, uraim, nem bolondot mondok. Akit lesujtottak nehéz földi gondok; Kinek lelkét bánat örlő férge ássa És szüksége vagyon szivvidámitásra. Aki sok bajjal küzd e rideg föld gyurmán S nem rohan a fálnak, csak úgy hebeburgyán; A ki jó dolgokban egyetért mivelünk S elhiszi, hogy az a mienk, mit lenyelünk: E lapos föld gondja, tovább ne terhelje, Sétáljon el holnap este a Dréherbe, Hol Márkus vendéglős nagy szívesen látja, Pompásan készített jó halpaprikásra. És hogy nyomatéka legyen a dolognak. Lesz ott választéka kitűnő boroknak. Szolgálhat bárkinek a jól ismert Dréher, Badacsonyival és egri bikavérrel. A ki holnap ott lesz, előre meglássa, Máskor is gusztust kap a halpaprikásra.

— **A rendőrség figyelmébe.** Panaszos levelet vettünk ma több Erzsébet-uti kakótól. A panasz, nem személy, hanem az ott uralkodó köztisztasági állapot ellen irányul. Az utcái nyitott csatornába az udvarból

Herczeg Metternich-féle

Königswarti

Richard-forrás

Kapható helyben

Geréby Fülöp utódai

és minden jobb vendéglőben.

★ **A világ legkitűnőbb asztali vize.** ★

Természetes szénsavdus tartalmánál fogva különösen alkalmas borral, gyümölcs-sörrel vagy likörrel való keverésre. Feltűnő gyógyhatású emésztési zavaroknál, ugyisntén a légző és húgyhólyag idült hurutos bántalmánál. Járványos betegségek ellen biztos óvszernek bizonyult.

Országos főraktár és iroda: Budapest, VIII., József-körút 9. sz.

uraknál, mint főraktárosoknál

* **A czeruza őshazája.** Az egész világon nagy pártolásnak örvendő czeruza nagy népszerűségét tulajdonképpen Szibériának köszönheti, ahol a világ legnagyobb grafitraktárai vannak. 1842-ben fedezte fel a grafitot egy Aliber nevű finn kereskedő. Szibéria déli határán, a mongol föld mentén, talált rá a grafitra a hegyekben. A grafitnak ezen a helyen való keletkezése még rejtély mindeztideig a geológusok előtt. Az értékes ásvány egy eret alkot a gránitban, sőt a márványban is. Ezek az erek azonban némely helyen huszonöt méternyi mélységűek is. Aliber jó szemmel az erek gazdagságát is csakhamar észrevette s rögtön megkezdte kiaknázásukat.

RÖPPENTYÜK.

* **Félreértés.** *Biró:* Hány éves, kisaszszony?

Tanu: Oh kérem, hiszen már van vőlegényem.

* **Czirkuszban.** Az óriási hölgy produkciója alatt egy ur hirtelen távozik.

— Miért távozik? — kérdik.

— Ha látom, hogy dobálózik a súlyokkal, a feleségem jut eszembe és rosszul leszek.

* **Itélet után.** *Biró:* Van még valami hozzátenni valója?

Vádolt: Tíz évi fegyház! És még hozzátegyek? Inkább elvennék belőle valamit!

* **Közkutatás.** *Atya:* Mit csinál az iskolában, Pistike?

Pistike: Várok, míg csengetnek.

KÖZGAZDASÁG.

Mennyiben előnyös az őszi szántás.

„Az őszi szántás féltrágyázással fölért”, így szól a közmondás s tényleg nincs mód, amelylyel a talajt jobban lazítani, porhanyítani lehetne, mely beéredettséget tökéletesebben létrehozna, mint az őszi szántás.

Az őszi szántás előnyei röviden a következőkben foglalhatók össze:

1. A levegőnek és nedvességnek utat nyitván, ezáltal a meleg és hidegnek, a szárazság és nedvességnek a talajra gyakorolt kedvező hatása fokozódik, a talajban az elmállás következtében és a légköri csapadékok által az oldható növényi tápanyagok mennyisége fokozódik.

2. A gyomok kiirtatnak.

3. A káros rovarok és azok álcái a felszínre kerülve, nagyjából elpusztulnak.

4. A mély őszi szántás tavasszal a vető szántást pótolja, ez által megnyerjük:

a) hogy tavasszal nem kell vetőre szántani, mi az összehalmozódó sok munka mellett nagy előny;

b) a vetést — kész lévén talajunk — tetszés szerint korábban vagy később bevégezzük;

c) elkerüljük a vadrepce és mustár felburjánzását, mely tapasztalat szerint főleg a tavasszal szántott földeken szaporodik el;

d) a vetéseinkre annyira szükséges téli nedvességet jobban konzerváljuk.

Ezekkel azonban az őszi szántás előnyeinél még nincs vége. Ázáltal, hogy a szántást egyenletesebben osztjuk meg, az igaerőt jobban kihasználjuk. A műtrágyát a talajjal tökéletesebben kiverhetjük, mi főleg a kaitnál kiválóan fontos, ezek értékelő részeit abszorbeálják, s ezek kimosásától nincs mit félni s a növény tavasszal, amint megindul azonnal fölveheti.

Ahol tavaszi gabonát akarunk lóherével vagy más pillangós növényvel vetni, vagy ahol a tavaszi gabona valamely zöldtrágyaúl szánt tarlónövény és ezt ismét burgonya vagy répa követi, ott a szuperfoszfát és a kait alkalmazása igen ajánlható.

A káli és foszforsav trágya ugyszólván minden növény alá szükséges és ki is fizeti magát, s ezt leghelyesebben úgy alkalmazzuk, hogy őszi szántás előtt felszórjuk s utána mélyen megsántjuk a talajt, a téli

nedvesség azután feloldja és eloszlatja a trágyát, azzal a talaj minden része átívódik s tavasszal a fejlődő növénynek rendelkezésre áll.

Chilislétromot azonban nem szabad ősszel alászántani, ez legezészerűbben tavasszal adható.

A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jegyzései.

Debreczen, május 9.

Piaci árak 50 kgr.-ként koronákban:	
Buza minőség	77 . . . 6.95 — 7.25
"	78 . . . 7.15 — 7.45
"	79 . . . 7.20 — 7.50
"	80 . . . 7.45 — 7.50
Rozs	71/73 . . . 6.15 — 6.25
Árpa	. . . 5.45 — 5.55
(jobb)	
Zab	 4.85 — 4.95
" prima	
Tengeri	 5.60 — 5.70
Köles	
Napraforgó mag	
Bükköny	
Lóhere	
Luczerna	
Pogácsa napraforgó	
" tökmag	
Bab (fehér)	

REGÉNY.

A csöndes lakó.

— Angol regény. —

Irta: Pryce Richard.

Fordította: Karem.

(Folytatás.)

46.

Az ajtó mellett mrs. Fleming állott fehér köntösben és a kilincsen tartotta kezét. Nagyon megrettent, mikor Saltash megpillantotta és szándékosan-e, vagy véletlenül, elejtette kezéből a gyertyát, mely a földön azonnal elaludt.

Az érzégyertyatörtő nem esett le, csupán a gyertya és így nem nagy zörejt okozott.

Saltash csöndesen állott a sötétben. Hallotta, amint mrs. Fleming a földön tapogatózva, kereste a leejtett gyertyát.

— Valami baj van talán? — kérde végre.

— Igen . . . nem . . . — felelt a hölgy zavartan, — magam sem tudom. Azt hiszem, álmomban jöttem ide.

— De a külső ajtót is kinyitotta kegyed, — jegyezte meg Saltash.

Évvél a fal mellett tapogatózva, elindult a külső ajtó felé és hozzáütődött mrs. Fleminghez, mikor az ajtóhoz ért. A sötétben keze érintette a nő kezét.

— Kinyitottam? — ismételte emez, néhány lépést téve hátrafelé. Nagyon halk hangon beszélt. — Nem tudok fölé sem mit, álmomban tettem. Nem is tudom. mikép jutottam ide. Gyermekkoromban alvajáró voltam, milyen különös, hogy most újra utólrát ez a baj.

Saltash megtalálta a kilincset és próbálta kinyitni. Az ajtó engedett, tehát csakugyan ki volt nyitva.

— Ime, láthatja, asszonyom, — szól. A hölgy elindult a lépcső felé, míg Saltash visszaigazította a láncot és tologatókat.

— Fázom — szól halk hangon a nő. — Csakis álmomban történhetett. Föl kell mennem.

A lépcsőn volt már, mikor beszélt. Egy szomszédos utcái lámpa gyöngye fénye, mely az ajtó fölötti ablakon át szűrődött be, megvilágította sárga haját, mikor bágyadt sugára előtt elhaladt.

Egy pillanatra sárga fény villant meg Saltash szeméi előtt és a fehér éjjeli köntös uszálya, — azután sötét és néma lett minden.

Saltash is visszament ágyába.

Ez az eset nagyon különös volt és egészen hozzáillett a hölgy titokzatos életmódjához. Saltashnek eszébe jutott megrettenése és a rémült tekintet, melyet ő rá vetett, mielőtt a gyertyát elejtette.

E rövid pillanat alatt egy másik, ismerős arcot juttatott Saltashnek az eszébe, de most utólag hasztalan iparkodott kideríteni, hogy tulajdonképpen miben is állott a hasonlatosság.

Olyan keveset látta, s a mellett mindig úgy rémlett előtte, mintha valami gátná őt a felismerésben. Most az éjjel hosszú, kibomlott haja, mely vállaira omlott és mint valami fátoly elfödte arcát, volt az akadály előtte.

Mintha még most érezné kezének érintését.

Itt marad még egy hétig, ezt határozta el, mielőtt szemeit újra lefogta volna végre az álom. Az éjjeli eseményekről gondolkozva aludt el és így nincs benne semmi különös, hogy tovább is ezekről álmodott. Nem tudta, meddig alhatott, sem azt, hogy az álom mikor olvadt egybe a valóval. Ugy képzelte, hogy a lépcsők ismét nyikorognak és bódultan fölrettent. Azután a keresztvasak óvatos lezedését vélte hallani. Kissé megfordult fekvésében. Halkan, rendesen lélegzett és szeméi be voltak csukva, de most már éberebb volt álma. Nem hallatszott e most valami erősebb nesz, mintha egy ajtó tevődött volna be? Mélyen föllegezett és kezével végig simította homlokát. Most már csak könnyedén szendergett. Órájának ketyegése távozó lépések zajába vegyült. Talán már reggel is van és ideje fölkelni. Talán valaki költötte is? Kinyitotta szemeit. A szoba még sötét volt; csak az ablakok táján volt valamivel világosabb. Kívülről valami zaj hallatszott be. Saltash hirtelen felült ágyában és hallgatózni kezdett. Meglehetősen hideg volt e téli éjjelen.

Nem valami lánczesorgetés hallatszott-e odakünn? És nem haladtak-e újra léptek — zajtalan, könnyű léptek — a csarnokon keresztül?

Most már egészen ébren volt.

Kiugrott az ágyból és hirtelen kinyitotta ajtaját.

Sötétség és csend volt mindenütt, de fenn a lépcsőfordulónál ép e pillanatban tünt el valami, valami, a mi épen olyan volt, mint a mrs. Fleming fehér köntösének uszálya.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI-POSTA.

Z. Jenő ev. ref. lelkész urnak, Tisza-Földvár. Nincsen abban bizony semmi furcsa, hogy ezer meg ezer hír közül egy — véletlenül — elkerüli a figyelmünket. Az a furcsa inkább, hogy ön nem tartotta szükségesnek ez ügyben levélben hozzánk fordulni, pedig akkor figyelmeztetve lettünk volna s készségesen közöljük a rektifikációt. Tetszik tudni, meg van írva, hogy: „A kinek a foga fáj, rajta tartja a nyelvét.”

Szeretkez-e? . . . Szerelmi levelezések közvetítésével, pláne, ha ily gyarló versben van írva, — nem foglalkozunk.

Névtelen. Százszor, sőt ezerszer is megirtuk már, hogy névtelenül beküldött közleményeket figyelembe nem veszünk.

K. F. Helyben. Itt nem lehetett, hanem más lapban egyiket beosztottam. Hogy a Hortobágyra mikor mehetné ki, el sem tudom gondolni.

A. K. Ön kérdésbe teszi, hogy a főmunkatárs neve miért nincs a lapon? Nem olyan világrengető baj ez. Egyszerűen azért, mert nem fér.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 221.

Bérlet 181. szám „A”

Csütörtökön, 1900. évi május hó 10-én
a drámai személyzet utolsó feléptüél és bucsu-
előadásul:

Delila.

Dráma 3 felvonásban. Irta: Fenille.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

ÚJ ÜZLET.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon, **Simonffy-utca 2-ik sz. a. (városi bérház)** egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

damasztáru, vászon

és

kész fehérnemű üzletet

nyitottam.

Azon körülmény, hogy az **Első eperjesi len- és damaszt műszövődo képviselőt** elnyerni szerencsés voltam, azon kellemes helyzetbe juttat, hogy a n. é. közönség kíváncsiainak a **legjutányosabb és legpontosabb kiszolgálás** által mindenkor a legjobban megfelelhettek.

Biztosítom a n. é. közönséget már eleve is a **legjobb, legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról** s számos látogatásért esedezve, maradok

kiváló tisztelettel

Schwarz Victor,

damaszt, vászon, és kész fehérnemű üzlete Debreczen, Simonffy-utca 2-ik szám (városi bérház).

Tavaszi és nyári idény 1900.

Valódi brünni szövetek

Egy szelvény 3,10 mtr. hosszu, teljes uri öltönyt (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak

frt 2,75, 3,70, 4,80 jó	} valódi gyapjú szövetből.
" 6.— és 6,90 jobb	
" 7,75 finom	
" 8,65 finomabb	
" 10.— legfinomabb	

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz 10 frt, valamint felöltőszöveteket, turista-lodeneket, legfinomabb kamarnokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szolidaságáról jól ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. Mintahú szállításhoz biztosíték. A magánfelek előnyei: szöveteket közvetlenül fenti cégtől a gyárhelyiségből rendelni tetemesek.

Egy jókarban levő rövid

Zongora
eladó.

Értekezhetni
az Ujkert II. járás
13. szám alatt.

Sz.-László

Nagyvárad mellett.

Vasúti állomás.

Posta, távirda, telephon.

(püspök) gyógyfürdő. Hévízfürdők 30°—40° C.

Kiváló szaktekintélyek által elismert

== kitűnő hatással ==

osuzos és rheumás bántalmaknál, csonttörések és ficamok utókezelése, hűdéseknel, mell, hasi és egyéb **izzadmányoknál** (exsudatum) máj és vese, valamint húgy- és ivarszervi bántalmaknál, **női bajoknál** a légzési és emésztési szervek hurutjainál.

Gyönyörű fekvés, hatalmas tölgyfa erdőségek közepén, három oldalról hegyek által védve. Pórmontes enyhe klíma. Gyönyörű park- és sétahelyek. Villamos világítás, öt óriási tükörfürdő 900—3000 hktl. köbtartalommal, folytonos vízesere; kád- és családfürdők; póróceozó és pihenő termek. Zuhanyok.

lvógyógymód, lápfürdők, massage, villamozás. Szállodái a modern követelményeknek megfelelőleg a legnagyobb kényelemmel berendezve, a fürdő helyiségekkel zárt folyosók által vannak összekötve.

Olcsó szobáarak. Kitűnő magyaros konyha, tiszta borok Czegléd Sándor pinceszéből. Naponta háromszor térzene, sétatangversenyek, tombola- és táncszertélyek. Kirándulások. — **Évad május 1-től október 1-ig.** — Fürdőorvos: Dr. Turner Béla. — Bérlet: Czegléd Sándor. — Prospectusokat bérmentve küld az igazgatóság.

Levélpapírok

kereskedelmi levelezéshez negyed és nyolczad alakban, fehér, vonalzott, kockázott és meritett minőségben, **nyomással** és anélkül.

Doboz-levélpapírok egyszerű, finomabb, valamint a legnagyobb fényüzéssel és művészettel kiállított formában.

Billet du Correspondence, esinos tokokban.

Legujabb

„Monopresse“

melylyel mindenki a legegyszerűbb módon önmaga készítheti monogrammjait.

Darabja 25 kr.

Névjegyek a legszebb nyomással.

Irodai papírok

mindenféle minőségben és vastagságban és pedig:

fogalmazó-,
középfinom irodai
legfinomabb „
okmány- és
miniszteri papír.

Író tollak, Tollszáarak, Tentatartók.

Kuhn-féle, Soenneken- és Birmingham-tollak, egyenkint, tuczatokint és dobozokban.

Tollszáarak óriási választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, — fa, kaucsuk, nikkel, szaru, sündisznó-tüske és csontból.

Irodai és disztentatartók, zsebben hordozható tentatartók fából, nikkelből, mindenféle elképzelhető alakban

nagy készlet olcsó árakon kapható a

CSOKONAI-
papirkereskedésben

Debreczen, Kossuth-utca 13.

Az első osztály

Húzása már május 17. és 18-án.

A MAGYAR KIR. SZAB.

OSZTÁLYSORSJÁTÉKNAK

részünkről eladásra kerülő eredeti sorsjegyei egyuttal a

FESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK VÁLTÓÜZLETÉNEK

(Részvénytőkéje: 30 millió kor. — Tartálékalapja 25 millió kor.)

czégyomlásával, valamint a mi bélyegzőnkkel is el vannak látva, mi által a rendes és előzékeny lebonyolítás tekintetében a **legnagyobb biztonságot** nyújtjuk.

A fenn nevezett intézettől származó sorsjegyekre esett eddig

mindig a legtöbb nyeremény.

A jövő sorsjáték egymásután következő 6 osztályában 100,000 sorsjegy közül 50,000 darab, vagyis a fele **13 millió 160,000 koronával** készpénzben sorsoltatik ki. A legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **egy millió korona.**

Az I. osztály eredeti sorsjegyek áral:

1 egész sorsjegy 12.— kor. || 1 negyed sorsjegy 3.— kor.
1 fél sorsjegy 6.— kor. || 1 nyolczad sorsjegy 1½ kor.

Játékterveket és húzási lajstromokat pontosan küldünk. — A megbízásokat **mielőbb** kérjük.

Takarék és Hitelintézet részv.-társ. Debreczen.